

VAIKŲ, TURINČIŲ AUTIZMO SPEKTRO SUTRIKIMĄ, UGDYMO(SI) GALIMYBĖS BENDROSIOS PASKIRTIES IKIMOKYKLINĖSE GRUPĖSE

Erika Matijošaitytė¹

1 Kauno lopšelis-darželis „Aviliukas“

Vaida Valalytė²

2 Kauno kolegija Higher Education Institution



V. Pavardė: Vaida Valalytė

E. puslapis: www.kaunokolegija.lt

E. paštas: vaida.valalyte@go.kauko.lt

Institucija: Kauno kolegija

Adresas: Pramonės pr. 20, LT-50468, Kaunas

Telefono nr.: +370 645 67080

Tyrimų kryptis (-ys): Socialiniai mokslai S 007, Pedagogika M01

Tyrimo tikslas. Atskleisti vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, ugdymo(si) galimybes ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.

Reikšminiai žodžiai: autizmo spektro sutrikimas, ikimokyklinio ugdymo įstaiga, ugdomosios aplinkos pritaikymas, specialieji ugdymosi poreikiai

Tyrimo metodai. Mokslinės literatūros šaltinių analizė, anketinė apklausa raštu, statistinė duomenų analizė.

Rezultatai ir išvados. Pedagogai darbo praktikoje naudoja įvairius metodus, skirtus vaikų, turinčių ASS ugdymui. Mažiau nei dešimtadalis tyrime dalyvavusių pedagogų nurodė, jog dirba bendrosios paskirties ikimokyklinėse grupėse, kuriose gausu ugdymo(si) priemonių, skirtų vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimą (toliau – ASS), o aplinka – struktūruota, paženklinta simboliais ir pritaikyta individualiems vaikų poreikiams tenkinti. Visgi didžioji dalis respondentų patvirtino, jog ugdo vaikus, turinčius ASS, tam nepritaikytose ar tik iš dalies pritaikytose bendrosios paskirties ikimokyklinėse grupėse. Pedagogai akcentavo, jog trūksta pritaiktų ugdymo(si) priemonių. Nepakanka specialios metodinės literatūros arba turima literatūra yra pasenusi. Pedagogams sudėtinga atnaujinti žinias, taikyti naujausias rekomendacijas tokių vaikų ugdymui, stinga praktinės patirties ir žinių, kaip ugdyti vaikus, turinčius spektro sutrikimų, kaip tinkamai atliepti individualiuosius jų poreikius. Pastebėta, kad vaikų, turinčių ASS, ugdymo(si) galimybes bendrosios paskirties grupėse apunkina ne tik fizinės aplinkos nepritaikymas jų poreikiams, bet ir alternatyvios komunikacijos (vaizdinės) priemonių stoka, pagalbos mokiniui specialistų trūkumas. Sunkumų ugdant vaikus, turinčius ASS, patiria ir pedagogai, įvardindami, jog pasitaiko vaikų agresyvaus, nenuspėjamo elgesio epizodų, sudėtinga užmegzti ryšį su verbalinės komunikacijos nenaudojančiais vaikais. Dirbant grupėje trūksta mokytojo padėjėjo, kuris padėtų ugdymo procese. Sunkumų kyla ir bendraujant su vaikų tėvais, kurie nėra linkę bendrauti ar bendradarbiauti, neigia vaiko sutrikimus, nesidomi ugdymosi procesu.

Originalumas ir praktinis reikšmingumas. Tinkamai pritaikyta, struktūruota ugdomoji aplinka yra vienas svarbiausių aspektų siekiant vaikų, turinčių ASS, kiek įmanoma sklandesnio, individualizuoto ugdymo(si) proceso, kaip ir tinkamas pedagogų pasirengimas tokius vaikus suprasti, gebėti atliepti jų poreikius, ugdyti pagal individualius vaiko gebėjimus. Tyrimas atskleidė, kokioje aplinkoje pedagogai ugdo vaikus, turinčius ASS, su kokiais sunkumais susiduria organizuodami ugdymo procesą, kokių materialinių ar žmogiškųjų išteklių jiems trūksta. Tyrimo duomenimis galės pasinaudoti švietimo įstaigų vadovai, planuodami atnaujinti ar pritaikyti bendrosios paskirties grupių aplinką įvairių ugdymosi poreikių turintiems vaikams.